

Fig. 1. Hundborg. Ydre, set fra Sydøst.

H. M. 1935

HUNDBORG KIRKE

HUNDBORG HERRED

Skønt Herredet har Navn efter Sognet, har Kirken dog ikke i Betydning kunnet maale sig med Sjørrind, Herredets fornemste Kirke. O. 1630 og 1666 havde Kongen Jus patronatus¹ til Hundborg Kirke, der 25. April 1699 tilskødedes Cornelia Bickers til Vestervig uden Patronats- og Kaldsret²; indtil 1731 fulgte Kirken nu Vestervig, men senere har den været under Sognets to Hovedgaarde, Raastrup og Ulstrup, idet det indberettes 2. Januar 1795, at Sognepræst for Ø. og V. Vanned, Hr. Eeg, som har administreret Hr. Schønnings Gaard, Raastrup, har solgt Hundborg til Adolph Chr. Bruun til Ulstrup³. Kirken overgik til Selveje 1. Januar 1913.

Ang. Præstegaardens Flytning fra Janderup til Hundborg, se Præsterækketavle S. 442.

I Sognet ligger Vorupøre Filialkirke, der afløste den tidligere Bygning, der var opført 1878 og ombygget 1902⁴.

Kirken ligger østligt i Sognet, fjernt fra Vestkysten, paa en Højning, der har Fald til alle Sider. Kirkegaarden hegnes af Kampestensdiger. En Port i Øst og en Dør i Syd har nymodens Granitpiller; ved den sidste sidder en Kampesten med indhugget 1831.

Bygningen bestaar af Kor og Skib fra romansk Tid, gotisk Vestforlængelse, som har baaret et Taarn, samt Vaabenhus fra 1896 paa Sydsiden. Om Mulighed for et romansk †Taarn, se S. 436. Orienteringen afviger ubetydeligt mod Syd.

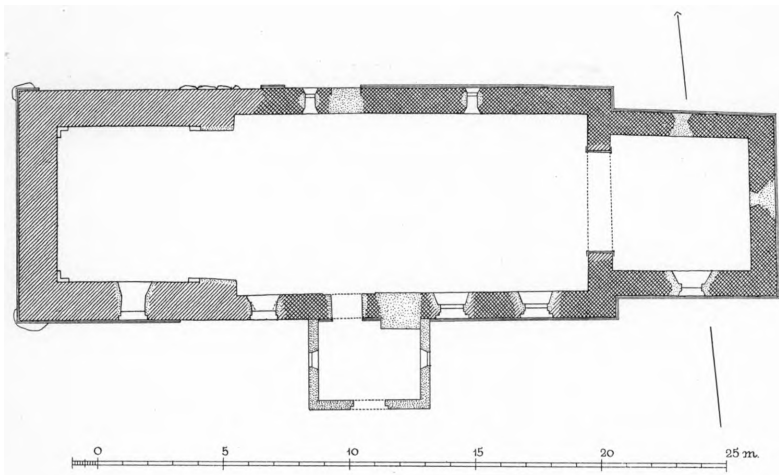

Fig. 2. Hundborg. Plan. 1:300. Maalt af C. G. Schultz 1937.

Den romanske *Granitkvaderkirke* har Dobbeltsokkel af Sjørrindtype (S. 361, Fig. 24). Korets Østvindue ses indvendig tilmuret, men i det Ydre er ethvert Spor forsvundet ved Kvadrenes Omsætning. Af Nordvinduer har Koret eet, nu lukket, Skibet to, begge aabne og udvidede i Lysningen, det vestlige Vest for Dørstedet, 70 cm brede; de vandret afsluttede Monolitoverligger er dækket af tykke Kalklag; der er ingen særlig Saalbænksten, men det er uvist, om en i Regnskabet 1698 indført Post: Vinduerne med Mursten neden at beklæde og overalt at dønnike (pudse) ogsaa gælder Nordvinduerne. Mod Syd skimtes Spor af et oprindeligt Vindue Vest for Døren. Denne er endnu i Brug, men udvidet. Norddøren, ligesom Syddøren med vandret Overligger, har bevaret sin Østkarm, der bryder begge Sokkelskifter, af hvilke den nedre er jorddækket; Vestkarmen er ommuret med Brug af gule Mursten.

Kun et enkelt Stenhuggerfelt forekommer, en lille, retvinklet Fordybning i en Kvader paa Korets Sydøsthjørne. Ifølge Præsteindberetningen 1808 fandtes i Muren »en Biørn, hvorpaa en Abekat rider, udhugget paa en Kampesteen«.

I det *Indre* er den brede, runde Korbue omsat med »store, røde Muursten« (Uldall 1889); Kvadre med attiske Profiler, omløbende til begge Sider, sikkert den oprindelige Bues Kragsten, sidder nu i omvendt Stilling som Sokkelsten. Væggene er delvis kvaderklædte, men Østgavlenes Tagflader dog af raa Kamp.

Ændringer og Tilføjelser. I sengotisk Tid er der i Skibets Bredde opført et *†Taarn*, af hvilket nu kun nederste Stokværk er bevaret. Det har Dobbeltsokkel ikke blot under Vestgavlen, men ogsaa under Størstedelen af Sydsiden, og Murene er udvendig helt sat af Kvadre. Indvendig er Taarnbuen nedtaget; Rester af Hvælvingspillen ses i Hjørnerne foruden et Rulskiftestik i Vestvæggen, der har tjent som Støtte for Hvælvet; herunder ses en svagt spidsende

Rundbue, der sikkert har hørt til et Vindue⁵. Ogsaa de øvre Stokværk har i Hovedsagen været kvadersatte, idet der ved Taarnets Nedbrydning 1686 kun solgtes o. 4000 Mursten til forskellige Kirker i Herredet, men derimod 483 Kvadre, hvoraf 74 Vognlæs, med 303 Stk. kørtes til Kallerup, mens 180 blev liggende paa Kirkegaarden til senere Afhentning. I de forudgaaende Aartier havde Taarnet ofte været Genstand for Reparationer og større Omsætninger: 1638 opmurede Murmesteren selvjerde et Stykke af Vestmuren paa 12 Kvadratalen; 1648 fik Christen Christensøn, Tømmermand i Nykøbing 40 Dlr. for at sammenhugge og opsætte Sparreværket af nyt, samt tække det med Deller; Villum Murmester i Tisted reparerede Murene for 24 Dlr., og tre Aar efter maatte han genopsætte Sydmuren, der var ganske nedfaldet, for 110 Dlr. 1679 betegnes Taarnet som brøstfældigt og 1686 nedbrød Tømmermand Jens Olufsen Taarnets Træværk, medens Murmester Mogens Gert Torsen nedbrød Murene, af hvilke den vestre »næsten laa paa Jorden«, og jævnedes den tilbageblevne Sydmur indvendig og udvendig.

Om Kirken før det gotiske har haft et romansk *†Taarn*, maa vel betegnes som usikkert, men Tilstedeværelsen af de mange Kvadre og Sokkelsten, der langt overgaar, hvad der kunde være flyttet ud fra Skibets Vestgavl, tyder dog i denne Retning.

Over Langhusets Vestgavl er der 1880 rejst en *Klokketam* af smaa, røde Sten og med et forgyldt Støbejernskors; samtidig blev Vestmuren helt nedtaget og ommuret (Arkitekt F. Uldall).

†Klokkehus blev 1681, paa Sognefolkenes Bekostning, opført paa Kirkegaarden (Rgsk.).

Vaabenhuset, i ny-romansk Stil, er opført 1896. Det tidligere *†Vaabenhus* var opført dels af store, dels af smaa, røde og gule Mursten, »uden al Stil« (Uldall 1889).

Foruden de Reparationer, der ovenfor er nævnt under Taarnet, kan følgende Regnskabsuddrag anføres: 1615 siges Kirken at være meget bygfældig for Kalk og Mursten; 1616 reparerede to Murmestre i 32 Dage Kirken udvendig og indvendig, en Kalkslager i 24 Dage, een Pligtskarl i 26 Dage, en anden i 2 Dage, »der dj sotte hugen stien« (mens de satte Kvadre op). 1622 var et Stykke Mur faldet ud over Kirkedøren, 1683 et Stykke udskredet paa Skibets Sydside; 1688 udvides det »nederste« Vindue i Taarnet, 1698 blev der opmuret et Stykke Mur over og ved Siden af Syddøren, Vinduerne blev forneden beklædt med Mursten og Kirken iøvrigt fuget, pudset og understrøget, hvor det gjordes Behov (Rgsk.).

Bygningen staar nu med blanke Granitmure; hvidkalket er dog Vinduernes Murkarme, baade de romanske i Nordsiden og de yngre i Sydsiden, som er fladbuede og falsede. I Sydvinduerne sidder spidsbuede Støbejernsstel, i

Fig. 3. Hundborg. Indre, set mod Øst.

V. H. 1935

Nordvinduerne Trærammer. De nymodens Tagværker af Fyr er blytækte, Skibets Nordside dog teglhængt. Paa Sydsiden staar Kirketiendeejer-Navne med Blybogstaver i Relief: »AC B AC H 1796«. I det Indre er det nye Bjælkeloft malet mørkt, rødt og blaåt.

INVENTAR

Alterbord af Træ, hvis Forsidepanel fra o. 1600 forneden har tre større Arkadefelter, foroven to mindre, adskilt af et glat Felt. Ny Staffering. Opad Østvæggen er der under Tavlen en muret Fod. 1611 anskaffedes en Nøgle til en Skuffe under Alteret (Rgsk.).

Altartavle (Fig. 4) fra 1691, et rigt Snitværk i Bruskbarok af Søren Pedersen fra Horsens, ogsaa Mester for Prædikestolen. Baade Helhedskompositionen, Billedvalget og Ornamentikken efterligner Janderup-Tavlen fra 1648 (S. 453). Figurerne er dog grovere og mere bevægede, Ornamentikken mere udpræget barok; mange Lister er bølgede. I Storfeltet Nadverens Indstiftelse, i Topfeltet Korsfæstelsen, i Topornamentet Opstandelsen; paa Postamentfremspringene ses en Pelikan og Fugl Fønix. Storstykkets Bærefigurer forestiller de fire Evangelister; i Storvingerne staar Statuetter, Tro og Haab, i Side-

stykkerne Moses og Johannes Døberen og over dem Engle med Lidelsesredskaber. I Fodfeltet er malet en Indskrift med gylden Fraktur: »Denne Altertafle hafver Præsten til disse Meenigheder Oluf Nielssøn Hosum og hans Hustru Maren Jensdatter Holst ladet paa eegen Bekostning Aar 1691 giøre og 1692 stafere. Det er alt kommet af dig, og af din Haand, hafuer vi gifvet dig det. 1. Per. XXIX. Derfor ikke os Herre, ikke os, men gif dit Nafn Ære. Psalm. CXV, 1.« Baade denne Indskrift, Nadverordene i Sidefelterne og Evangelisternes Navne er, ligesom hele den brogede Staffering, opmalet i ny Tid.

Altersølv. Kalk fra o. 1850—75, stemplet M. Hartvig, samtidig *Disk*, stemplet: MH. 1687 vejede †*Kalk* og †*Disk* 31 Lod 2 Qt. 1636 anskaffedes en ny †*Tinflaske* til Vin for 1 Dlr. 1 Mrk. (Rgsk.).

Sygekalk, af Plet. 1687 vejede †*Kalken* 5 Lod og 1 Kvt. 1794 omstøbtes den af Niels Klem i Tisted (Rgsk. under Janderup).

Alterstager (Fig. 6) fra o. 1650—1700, 37 cm høje, med kraftig, svagt konisk Fod- og Lyseskaal og stor, midtdelt Skaftknop.

†*Messehagel* af rødt Fløjls med Guldkniplinger, nævnt 1683 (Rgsk.).

†*Alterskranke*, se Pulpitur S. 442.

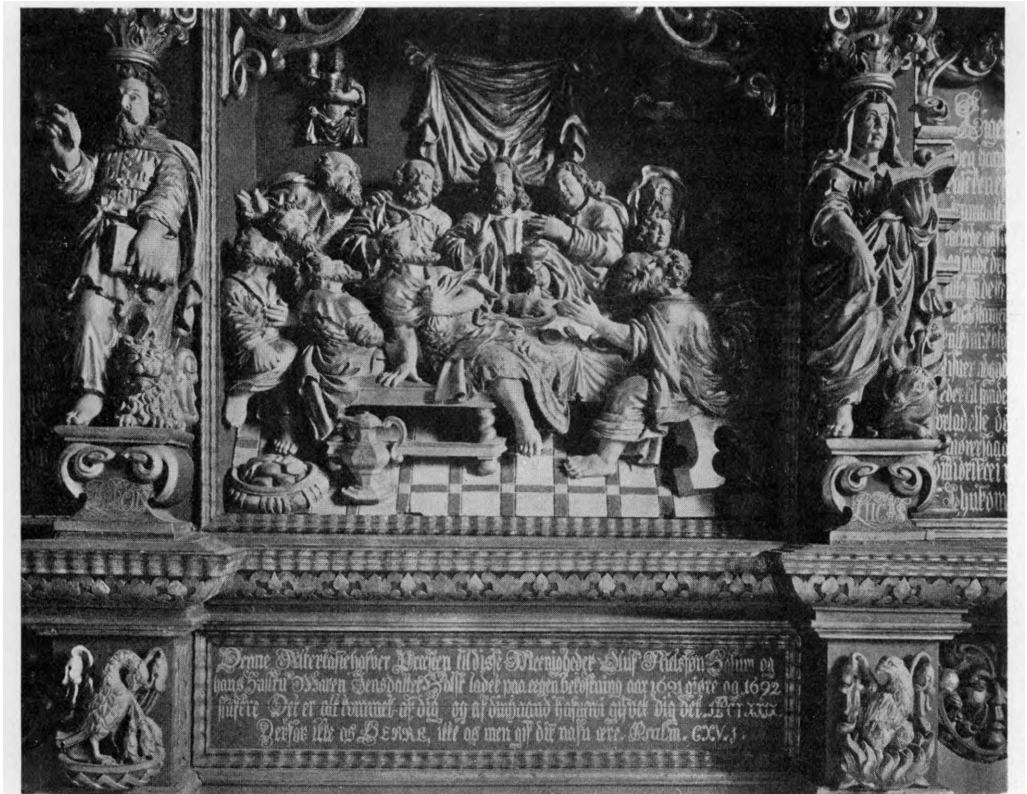
Font, romansk, af Granit, af Tybotype, usædvanlig smuk og stor. Kummen, 92 cm i Tv., har den sædvanlige Mundingsprofil og forneden Bægerblade i Relief. Afløbet er tilstoppet med Ler. Plinten af den normale Fod er skjult i Gulvet.

Fad (Fig. 5) af Nürnbergerarbejde, fra o. 1575, med Hvirvelroset omgivet af Majuskelring og Ranke med vekslende Vindrueblad og Klase. Paa Randen stemplede Ornamenter og et graveret A. 1684 blev Inventariet forbedret med et Vandbækken (Rgsk.).

Daabskande af Tin, sikkert af Bunch, Tisted (sml. Vestløs S. 203), men Stemplet forsvundet ved Lodning.

Fontehimmelen, der endnu hang over Fonten 1889, anvendes nu som Prædikestolshimmel (se d.).

†*Korgitter* af Fyr, i Barok, fra 1688?. Paa dette fandtes endnu 1887 den nu paa Nordvæggen hængende, ovale Trætavle, der omgives af en svær, vissen-grøn Ramme af Laurbærblade (svarende til Kallerup S. 416). Den bærer paa begge Sider gyldne Kursiversaler. Paa Bagsiden, der tidligere vendte mod Alteret, staar: »Her under Altergulvet ligger begravet erlig og velbr. Mand Iffver Kaas til Ulstrup og hans kjære sl. Frue, velbr. Sophia Krag med 4 af deres velb. Børn, og haver dend almættigste Gud bortkaldet fra denne Verden til sit ævige Rigis Herlighed den sal. Frue Sophia Krag paa Ulstrup den 14. October A° 1648. Siden har ogsaa den gode Gud bortkaldet velb. Iffver Kaas den 19. Juli 1662 fra denne sorrigfulde Verden til sit himmelske

V. H. 1931

Fig. 4. Hundborg. Detail af Altertavle, udført 1691 af Søren Pedersen fra Horsens (S. 437).

Rigis evige Rolighed ... og haver Iffver Kaas self ladet bekoste denne Begravelse her under Altergulvet, og derfor bor ingen at have nogen Rettighed til samme Begravelse uden Iffver Kaas og hans Arvinger, og derfor haver hand givet her til Hundborg Kierkke 50 Sl. DL, som skal staae paa Rente til ævig Tid og med Renten deraf skal hans Begravelse aarligen holdis ved Magt, men hvis deroffver bliver, skal komme Kierkken til Gode og Kierckeværgerne derfor aarligen at gjøre Regnskab. Den 29de Junii Anno 1649«⁶.

Paa Forsiden, der tidligere vendte mod Skibet, ses øverst tre Alliancevaaben, fra venstre til højre: Skinkel-Grubbe, (Mur-)Kaas-Krag og Rothkirk-Reedtz og herunder en Indskrift paa Latin: »Til Guds Ære, til Kirkens Pryd og til Ihukommelse for sene Slægter har, da Livet kun er som et Øjeblik, den højadelige Hr. Hartvig Kaas af Ulstrup tillige med sine højadelige Ægtefæller Fru Hedvig Schinkel og Fru Sophie Rothkirk i Herrens Aar 1688 paa egen Bekostning ladet opsætte og udsmykke denne Korbjælke — for at den paa sin Vis kan bevare Erindringen — i Stedet for den Gravskrift, der nu findes optegnet indenfor Kordøren, men som før var malet paa denne

Bues Kalklag og nær var blevet ødelagt paa Grund af Skimmel og Smuds samt Regn, der dryppede ned gennem det beskadigede Tag. Han døde 28. Maj 1704, hans første Hustru 5. Juni 1665, hans sidste Hustru <20. Jan.> 1<719 i sin Alders 75. Aar>«.

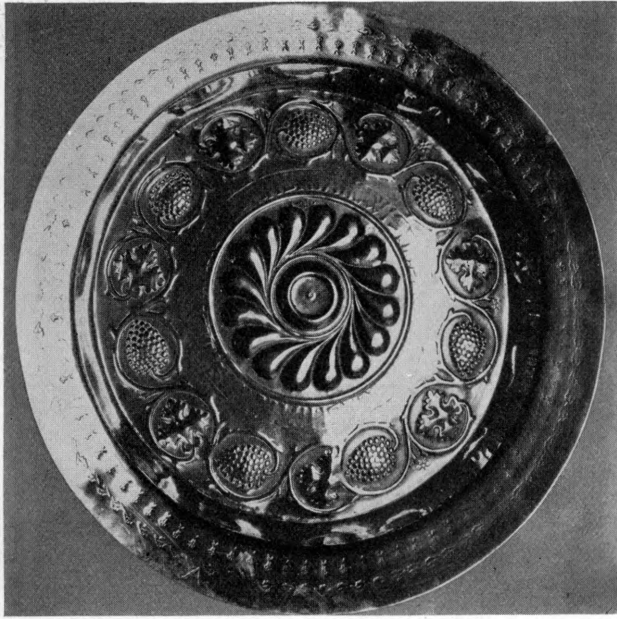
Prædikestol (Fig. 3) i Bruskbarok, af Søren Pedersen Billedsnider i Horsens, der 6. Oktober 1688 paatog sig at gøre en Prædikestol uden Himmel og Trappe (Bilag til Rgsk.). Det hedder i Regnskabet 1688: Betinget en ny Prædikestol, eftersom den gamle ej kunde tjene at reparere, hvilken har kostet tilhobe efter Akkord med Billedhuggerens Arbejds løn 36 Dlr.⁷; 1690 blev Prædikestolen »fuldkommen staffieret« — 24 Dlr. (Rgsk.). De fire Storfelter har ornamentale Arkader; paa Hjørnerne staar Figurer af Kristus med Verdenskuglen og de fire Evangelister, og under disse findes paa Postamentfremspringene Korslammet og Evangelistsymbolerne. I Storfelterne er malet: Peter, Paulus, Jakob minor og Judas Thaddæus i Halvfigurer med Kirkerum til Baggrund. I Postamentfelterne læses: »Johannes XII ... Anno 1690«, i Frisen: »Matth. X ...« og paa Frisefremspringene: »Salvator«. Stafferingen er fornyet som Altertavlens.

Som Prædikestolshimmel tjener nu den tidligere *Fontehimmel*, udført af samme Horsens-Mester, sekssidet, med tre ornamentale Topstykker om cirkulære Bladkransfelter, Bruskbøjler med Kvindebuster, og øverst Johannes Døberen som Topfigur. Paa Undersiden hænger en Due under Straalestjerne. Den stafferedes 1693 »med Bispens Tilladelse« (Rgsk.). Stafferingen er nu fornyet, svarende til Stolens. 1686 forbedrede en Snedker †Himmelen, som var ganske forfalden (Rgsk.). 1889 var der en »nyere« †Himmel uden al Stil (Uldall).

Stolestader fra o. 1875, Efterligning af Tisted Kirkes kun lidt ældre, nu om-dannede Stader. 1686 fik en Snedker 15 Daler for at istandsætte 15 gamle, i Tisted indkøbte Stole, »neder i Taarnet«, med ny Knapstykker, Fodder og Baand; samme Aar bekostede Sognefolkene Stolene i Kirken af ny fra Taarnet og til det øverste.

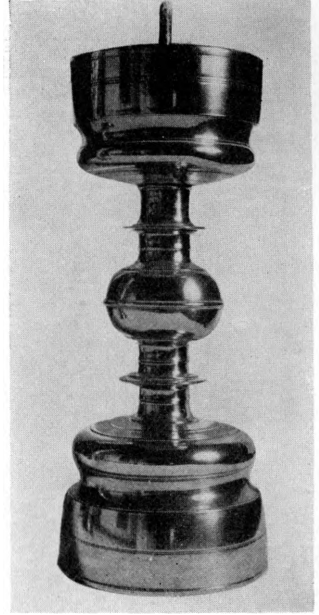
I Korets Østhjørner staar en Præste- eller Skriftestol og en Degnestol, sikkert samtidige med Altertavlen; 1692 omtales de begge, »som siden seneste Regnskab er blevet staffieret og kostede 30 Sldr. foruden Kosten, som Sognepræsten i 6 Uger gav den, Stolene stafferede«.

Præstestolen (Fig. 3), sikkert af Søren Pedersen, i Nordøsthjørnet, har højt Panelværk og tilsvarende Dør, fornedet med Arkadefelter som Prædikestolen, foroven med rigt ornamenterede, gennembrudte Felter, hvis Rankeværk vokser op fra en Vase. Paa Rammestykkernes nedre Dele er der store, aflange Diamantbosser i Springlister, paa de øvre Kvindehermer. I de nedre Panelfelter er malet Moses og Kristus, paa Dørfeltet Syndefaldet med Skrift-

V. H. 1936

Fig. 5. Hundborg. Daabsfad (S. 438).

E. M. 1940

Fig. 6. Alterstage (S. 438).

steder i sortmalet og gylden Fraktur: »Gen. 3,15. Quindens Sæd skal etc.«, »Huilke I forlade Synderne, dem ere de forladne, og huilke i beholde dem, dem ere de beholdne« og »Dersom vi bekende vore Synder etc. 1. Joh. 1, 9«. Stafferingen er fornyet. Paa Vægpanelet inde i Stolen findes to malede, urestaurerede Skriftsteder.

Degnestolen, sikkert ligeledes af Søren Pedersen, i Sydøsthjørnet, har For-sidepanel, Dør og Gavle i almindelig Stadehøjde, med glatte, af Flammelister indrammede Felter og med Diamantbosser som Præstestolens. Rygpanelet er dog højere og støtter en paneleret Himmel, som under et af Forhjørnerne hviler paa en Snosøjle. Felternes Malerier er moderne, Dørens dog paa gammelt Grundlag. Rammeværkets Staffering er fornyet, men Gesimsens Skriftsteder er gamle, med hvid Fraktur: »Lærer og formaner Eder self med Psalmer og Lofsange og aandelige, deylige Viser, 1. Col. III W. 16« og paa Himlens Frise: »Eph. V. 19, Siunger og leeger for Herren i eders Hjerter etc.«

†*Dørfloje*. 1) 1618 beslaas en ny Kirkedør. 2) 1686 anskaffes en ny Dør af Eg.

Pulpitur i Skibets Vestende, fra Begyndelsen af 1700'erne, stafferet af Jens Jensen Thrane 1708, nu med Orgel. Brystværnspanelet, hvis Opstilling er noget ændret, har otte Fag med glatte Fyldinger i Profillister, de fem sydligere lidt lavere end de tre nordlige; to af Fagene er nu anbragt paa Nord- og Sydvæggen. Paa Rammestykkerne er der malet nedhængende Blomsterguirlander, i Felterne findes Passionsmalerier og derunder Vers med hvid

Fraktur paa sort: 1) Bønnen i Gethsemane, 2) Tilfangetagelsen, 3) Jesus for Kaifas, 4) Hudstrygningen, 5) Tornekroningen, 6) Korsegangen, 7) Gravlæggelsen og 8) Opstandelsen. Som Prøver paa de til Malerierne knyttede Vers kan anføres 1, 4 og 7:

»Jesu til Trøst fra Himlen Englen kommer neder,
Der hand i Dødsens Kamp og Strid saa ydmyg beder«

»Pilatus Barbaram den Mordere løsgifuer,
Men Jesus effter Folckits Raab hud-strøget bliver«

»Til Jesu Jordefærd sin Graf ham Ioseph giver,
Hvor hand i reen Liin Klæde svøbt strax nedlagt bliver«.

Under Gesimslisten er der Brudstykker af Indskrift: 1. Paral., 29. 19 (c: 1. Krønikernes Bog) med Fraktur, og med Skriveskrift:

»Til denne Stoels Stafering lood Her Olluf [nl. Hosum] Vejen bane,
Men den, som Konsten forestood, hand var Jens Jensen Trane.

1708 Die 16. Sept.«

Under hele Panelet strækker sig et kontursavet Hængestykke med Malerier fra 1800'erne: Hav, Klippeø med Huse og Landgangsbro. Opgangstrappens øvre Munding har Rækværk med udsavede Balustre, to af dem med gennembrudte Hjerter: de stammer muligvis fra en tidligere Altersranke, fra 1700'erne.

To †*Præsterækketavler*, »en ældre og en langt yngre« (Uldall) fandtes endnu 1889 i Koret. Den ældre har desuden baaret samme Indskrift som Tavlen i Kallerup (S. 416): »Dend Christelige Troe er efter adskillig Modstand endelig af Hr. Poppo etc.«. Om den som Nr. 2 efter Reformationen anførte Præst, Lille eller Røde Hr. Peder, hedder det, at han med kgl. Tilladelse forflyttede Præstesædet fra Janderup til Hundborg Præstegaard, da kaldet Nørre-Kiærgaard⁶.

Lysekrone fra o. 1600, med 2 × 8 Arme og Spor af forsvundne Prydbøjler. Den rigt profilerede Midtstang ender forneden i et dobbelt Løvehoved med Bøjlering i Flaben; Topfiguren er en flakt Ørn. Nu i Skibet ved Indgangen; østligere hænger to moderne Gentagelser, udført af Bronzestøber S. Erstad-Pedersen, Aarhus.

En *Lysearm* ved Prædikestolen er moderne; som Baggrund har den en ottekantet Lampetplade med rundt Reflektorskjold fra o. 1700, svarende til Sennels S. 328.

Klokke, omstøbt 1839.

Den tidligere †*Klokke* bar ifølge Præsteindberetningen 1808 Indskriften: »Pier Piersen Morsing haver ladet støbe meg her 1579«⁸. Ved Klokkeskatten 1601 afgaves en lille †*Klokke* paa 36 kg.

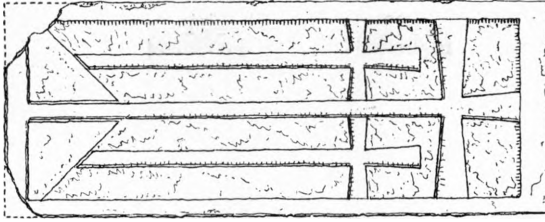

Fig. 7. Hundborg. Romansk Gravsten (S. 444). Efter Tegning af J. B. Løffler 1885.

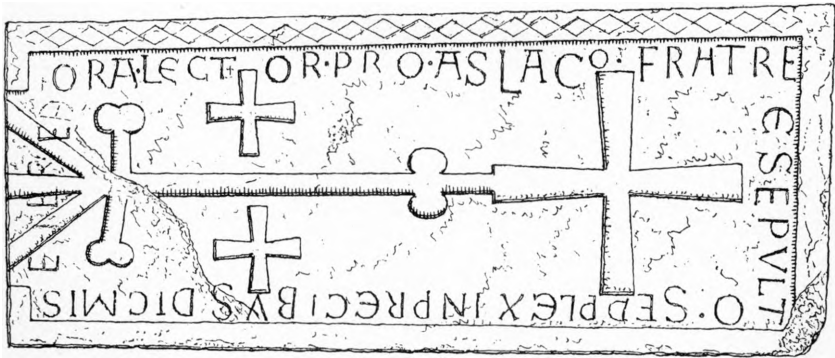

Fig. 8. Hundborg. Romansk Gravsten (S. 444). Efter Tegning af J. B. Løffler 1885.

GRAVMINDER

Begravelsesskjolde af Blik, fra Midten af 1800'erne, ligger paa Loftet.

†*Epitafier.* 1) »Stor Trætavle indfattet i en aflang Ramme, oven over ziiret med 3de Vaaben« (Rothsten, Sparre og Juel) og herunder Fraktur: »Dette bekostet af Obrist Leutenant Jacob Sparr til Rostrup, som neden haver sine tvende sl. Huustruers Legeme nedsat, den førstis velb. sl. Fru Christine Rothsteens, velb. sl. Palle Rohtsteens til Lundsgaard og Fru Ineborg(!) Skeels Datters, tilforne velb. och strænge sl. Oberst Vogn Vognssens Vidues, som døde i Kiøbenhavn den 16. Sept. 1677, i hendis Alders 56. Aar, sidste Giftermaals 24. Aar, der deris eeniste Søn, sl. Vogn Sparr, Aaret tilforn, som var hans Alders 21., om Natten før den 4. Dec. ved Lødder Aae i Ska[a]ne var uformodentlig falden i et fiendtlig Baghold, och hafde med et heroisk Endeligt besluttet sin ved adelige Dater forhvervede och til Fædernelandets Ære beklædte Cornets Charge. Den andens velb. sl. Fru Anne Juels, velb. sl. Oberst Leutenant Claus Juels til Vosborig och Fru Sophia Gyldenstierns Daatters, et rart Dyders Exemplars, som døde paa Rastrup den 22. Julii 1688 i hendis Alders 35., Ægteskabs tiende Aar och efterlod tvende Døttre, Jomfr. Christence Rothsteen Sparr, saae og Jomfr. Elisabeth Sophie Sparr 3 Dage gammel, hvilke Gud til sin Ære forfremme! Hand døde self den 9. Dec. A° 1694 i hans

Alders 71. Aar efter sit inderlige Ynske, at hand tillige med dem, af huilkes fornøjelige Beskuelse etc.« Underskrevet J. Sp.⁹

2) Iver Kaas og Hartvig Kaas, se †Korgitter S. 438.

3) Povel Maes til Rostrup, gift første Gang med Fru Vibeke Budde, som døde 1698, 22 Aar gammel, anden Gang med Sophie Søltoft, Enke efter Jens Sørensen Hesberg til Rostrup; han døde 1720, 61 Aar gammel; hun giftede sig da med Major Jens Kraft og døde 1747, han 1751¹⁰.

4) Mindetavle¹¹ over Jens Madsen Yde, Degn til Hundborg og Jannerup, født i Sallingsund Færgesgaard 15. Aug. 1775, død 22. Juli 1835.

Gravsten. 1) (Fig. 7) Romansk¹³, af Granit, o. 95 × 40 cm, skriftløs, men med tre sammenstillede Kors i svagt Relief, de to mindre under Armene af det større og hvilende paa den trekantede Golgathahøj, som det store gennemskærer; langs Kanten en flad Rundstav. Indsat i Taarnets Sydmur, ret forvitret.

2) (Fig. 8) Aslak. Romansk, af Granit, 152 × 63—58 cm, med et i Planrelief hugget Processionskors, hvis Stang flankeres af to smaa Georgskors, og som forneden under en Tværmur spalter sig i tre Grene, hvoraf de to yderste bryder Kantborten. I denne er der indhugget et fortløbende Rude-mønster, og indenfor Kanten staar med fordybede Majuskler: »O sepplex(!) in precibus die miserere [et] ora lector pro Aslaco fratre sepulto« (»O, sig med ydmyge Bønner: Forbarm dig, og bed, Læser for den gravlagte Broder Aslak«). Indsat i Skibets Vestgavl¹².

3) O. 1801. Elisabeth Margrethe Leschly, født i Frederitz .. Marts 1741, gift i 14 Aar med Pastor Matthiesen, død i Hundborg Præstegaard 8. Jan. 1801, »en huuslig og dydig Qvinde«. Norsk Marmor, 167 × 77 — 62 cm, med fordybet Kursiv. Foroven Urne i ophøjet Cirkel, i Hjørnerne Kvartcirkel-slag. Paa Kirkegaarden, Syd for Vaabenhuset.

4) O. 1810. Johan Ludvig Matthiesen, født i Næstved .. Dec. 1749, Sognepræst til Hundborg og Jannerup i 12 Aar, død i Hundborg Præstegaard 17. Marts 1810. »Fred med hans Aske«. Norsk Marmor, 173 × 78 — 64 cm, falset paa alle Kanter. Over den fordybede Kursiv er der en oval, ophøjet Plade med Urne. Ved Siden af Nr. 3.

5) O. 1825. Johannes Mahler, »Forældres Glæde, Guds Yndling«. Nekso-sandsten, nu itu, med fordybet Skriveskrift i Oval med Hjørnerosetter. Vest for Vaabenhuset.

†*Gravsten* over Jacob Sparre til Raastrup (sml. †Epitaf 1) laa i Altergulvet¹⁴.

†*Begravelser.* Foruden de to ovennævnte Begravelser i Koret (sml. †Korgitter og †Epitaf 1) var der ifølge Danske Atlas¹⁵ endnu en tredje, hvori var begravet tre Jomfruer, »som have boet paa Faddersbøl«, Sophia Kaas, Inger Kaas og Magdalena Kaas.

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1591—1681, 1682—84, 1686—94, 1686—1716, div. Aar (LA. Viborg).

— Præsteindberetning 1808 (NM). — Museumsindberetninger af C. Engelhardt og E. Schiødte 1877, N. Termansen 1917 (Inventar), V. Hermansen og C. A. Jensen 1936. Revideret af C. A. J. og E. M. 1938.

Chr. Heilskov: Personalhistoriske Indskrifter fra Hundborg Herred, i AarbThisted. 1925. S. 12—16.

Thura: Aalborg Stift S. 490—93. S. Abildgaard: Notebog 13 [1767] Bl. 47—50 (NM).

Høyen: Notebog XV. 1833. S. 76 (NM). R. H. Kruse: Nørrejylland's Mærkværdigheder II. 1852. S. 16 f. (NM). Uldall: Optegnelser om de danske Landsbykirker I. 1868. S. 168 f. Samme: Beskrivelse. 1889 (NM).

¹ Fortegnelser over Danmarks Kirker o. 1630 og 1666 (RA). ² Matriklen 1664 med Tilføjelser (RA). ³ Notifikationer til Kanc. i Henh. til Forordn. 1726. ⁴ Trap V, 4. Udg. 1924. S. 381. ⁵ I Præsteindberetningen til Ole Worm 1638 (se SamlJyHT).

4. R. I, 127) omtales, at der over Kirkens »vesterste Dør« stod Runebogstaver. Utvivlsomt foreligger her en dobbelt Misforstaaelse: dels er der ikke Tegn til, at Taarnet (det vil i dette Tilfælde sige det gotiske) nogensinde har haft en ydre Indgang, dels er de saakaldte Runebogstaver sikkert Majusklerne paa den i Taarnets Vestside indmurede Gravsten Nr. 2. ⁶ Thura S. 491—93; gengivet hos Heilskov S. 13 f. ⁷ Den nidkære Præst Oluf Nielsen Hosum, i hvis Tid Kirkens Inventar helt igennem er blevet fornyet, har ifølge Regnskabet selv udlagt de 36 Daler til Prædikestolen, men da den gamle alene var bevilget til Reparation »og ej af ny at gøre, syntes derfor ikke at turde godtgøres videre end de 18 Dlr. De øvrige 18 henstilles til Kirkens Forsvar ... ad Aare at godtgøres«. Hertil har Biskop Bornemann 15. Okt. 1689 gjort denne Antegning: Sognepræsten faar denne Gang med sin Skade lære at oppebie Kirkens Forsvars Ordre og Tilladelse (sml. Fontehimmel). ⁸ Peder Pedersen, ogsaa kaldet store eller sorte Hr. Peder (se Wiberg: Præstehistorie I, 693) var Præst ved Hundborg Kirke. Thura gengiver S. 493 fejlagtigt Indskriften: »Anno 1537 lood Peder Morsing støbe mig« og meddeler, at Klokken desuden bar nogle ulæselige og ukendelige Karakterer. 1537 hed Præsten i Hundborg Anders. ⁹ Abildgaard Bl. 48 f. ¹⁰ Danske Atlas V, 456. ¹¹ Heilskov S. 15 f. ¹² Afbildet i Løffler: Gravsten Tav. II, 10, sml. ogsaa Note 5 ovenfor. ¹³ Smst. Tav. I, 1. ¹⁴ Thura S. 490. ¹⁵ Danske Atlas V, 456.

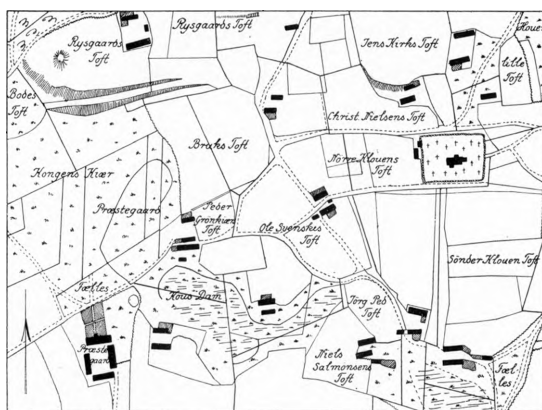

Fig. 9. Hundborg 1797—98.